

Paylaşımlı Ofislerin Mekânsal Organizasyonunun Kullanıcıların Yaş Düzeyine Göre Değerlendirmeleri Üzerindeki Etkisi

Gamzenur KASAP OKUT

Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ağaçşileri Endüstri Mühendisliği Bölümü
gamzenurkasap@gmail.com

Prof. Dr. Kemal YILDIRIM

Gazi Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Ağaçşileri Endüstri Mühendisliği Bölümü
kemaly@gazi.edu.tr

ÖZET

Çalışma, çağdaş iş yaşamının değişen dinamiklerine yanıt olarak gelişen paylaşımlı ofislerde iç mekân organizasyonunun kullanıcı deneyimine etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Ankara'daki CoZone paylaşımlı ofisi örneklem olarak ele alınmış; kullanıcıların plan tipi, donatı elemanları ve estetik konfor bileşenlerine yönelik memnuniyetleri ve ihtiyaçları değerlendirilmiştir. Veri toplama aracı olarak geliştirilen anket, farklı yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyine sahip sadece ortak çalışma alanını kullanan 166 kullanıcıya uygulanmıştır. Elde edilen bulgular, yaş değişkenine göre analizlerde, aydınlatma yeterliliği unsuru için anlamlı fark saptanmış; 18–25 yaş aralığındaki kullanıcıların aydınlatmayı daha yetersiz bulduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, esnek, kullanıcı odaklı ve mahremiyet duyarlılığı yüksek bir mekân organizasyonu önerilmektedir. Çalışmanın, hem literatüre katkı sunması hem de tasarım uygulayıcılarına rehberlik etmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Paylaşımlı ofisler, Mekânsal Organizasyon, Kullanıcı deneyimi

The Impact of Spatial Organization in Shared Offices on Users' Functional Evaluations

ABSTRACT

The study aims to examine the impact of interior space organization on user experience in shared offices, which have emerged in response to the changing dynamics of contemporary work life. As a case study, the CoZone shared office located in Ankara was selected, and users' satisfaction levels and needs were evaluated with respect to spatial layout, furnishing elements, and components of aesthetic comfort. The survey developed as a data collection tool was administered to 166 users who exclusively used the co-working area and represented a diversity of age, gender, and educational backgrounds. The findings revealed a statistically significant difference regarding lighting adequacy by age variable; specifically, users in the 18–25 age group found the lighting to be more insufficient. As a result, a flexible, user-centered spatial organization with high sensitivity to privacy is proposed. The study is expected to contribute to the literature and serve as a guide for design practitioners.

Keywords: Co-working offices, Interior space organization, User experience.

1.GİRİŞ

Ofis, tarihsel olarak yönetsel işlerin sürdürüldüğü mekânlar olarak ortaya çıkmış, zaman içinde toplumsal, teknolojik ve ekonomik koşullara bağlı olarak evrimleşmiştir. Antik Roma'daki "tabularium" gibi yazıhaneler, ofisin erken örnekleri olarak görülmekte; modern anlamda ofisleşme ise sanayi devrimiyle birlikte şekillenmiştir (K2 Space, 2021). Bu dönemde ofisler, üretim süreçlerini yönetmek ve belgelemek üzere sistematize edilmiş; işbölümüne dayalı, hiyerarşik yapılarda organize edilmiştir.

20.yüzyılın başlarında Taylor'un "bilimsel yönetim" kuramı doğrultusunda geliştirilen açık plan ofisler, verimlilik odaklı bir düzeni temsil etmiş; çalışanlar arasında görsel denetimi

kolaylaştırmayı amaçlamıştır (Wired, 2020). 1950’lerde Almanya’da geliştirilen “Bürolandschaft” yaklaşımı ise bu modele karşı çıkarak, mekânın sosyal ve örgütsel ilişkilerle uyumlu biçimde kurgulanması gerektiğini savunmuştur. 1980’lerdeki neoliberal dönüşüm, açık ofisleri maliyet odaklı yapılar haline getirirken, 2000’li yıllarla birlikte kullanıcı konforu, esneklik ve deneyim gibi kavramlar yeniden önem kazanmıştır. Dijitalleşme ve mobilite, mekânın sabitliğini sorgulatmış; ofis, sadece bir iş yeri değil, aynı zamanda etkileşim, sosyalleşme ve üretkenlik mekânı haline gelmiştir (Oktra, 2023). Paylaşımlı ofis (co-working space) kavramı ilk olarak 1999 yılında Bernie DeKoven tarafından “co-working” ifadesiyle ortaya atılmış, 2005 yılında Brad Neuberg’in San Francisco’da kurduğu “Coworking Space” ile mekânsal olarak somutlaşmıştır (Coworking Resources, 2021). Bu ofisler başlangıçta serbest çalışanlara, yaratıcı sektör çalışanlarına ve girişimcilere hitap etmiş; zamanla kurumsal firmaların da hibrit modelleri benimsemesiyle kullanıcı yelpazesi genişlemiştir (Mindspace, 2022). WeWork, Impact Hub ve Regus gibi küresel aktörler, bu modelin dünya genelinde yaygınlaşmasını sağlamıştır. Bu yapılar sadece fiziksel alanlar değil, aynı zamanda topluluk kurma, bilgi paylaşımı ve yenilik üretme merkezleri olarak tanımlanmıştır (Spinuzzi, 2012). Özellikle dijital göçebeler ve serbest meslek grupları arasında hızla benimsenen bu yapıların temelinde mekânsal esneklik, topluluk hissi ve düşük maliyet gibi etkenler yatmaktadır (Merkel, 2015; Bouncken ve Reuschl, 2018).

Günümüz iş dünyasında paylaşımlı ofisler, esnek çalışma modellerinin, dijital teknolojilerin ve girişimcilik ruhunun bir araya geldiği hibrit mekânlar olarak işlev görmektedir. Covid-19 pandemisi sonrası dönemde bu yapıların önemi daha da artmış; evden çalışmanın getirdiği izolasyonu kırmak, sosyalleşme ihtiyacını karşılamak ve profesyonel ortam sunmak gibi gerekçelerle tercih edilir hale gelmiştir (Bernstein ve Turban, 2018; Orel ve Almeida, 2019). Araştırmalar, paylaşımlı ofis kullanıcılarının motivasyonlarının yalnızca fiziksel olanaklara değil; aidiyet hissi, profesyonel gelişim fırsatları ve karşılıklı etkileşime dayandığını ortaya koymaktadır (Waters-Lynch ve Potts, 2017). Ayrıca bu mekânlar, iş-yaşam dengesine katkı sağlaması, işbirliğini teşvik etmesi ve bireylerin üretkenliğini artırması bakımından da önemli avantajlar sunmaktadır (Scupola ve Steinfield, 2021). Paylaşımlı ofislerin mekânsal organizasyonu, kullanıcı deneyiminin temel belirleyicilerindendir. Aydınlatma, akustik, mahremiyet, donatı çeşitliliği, esneklik ve görsel estetik gibi faktörler, kullanıcıların memnuniyet düzeyini doğrudan etkiler (Vischer, 2007; Kim ve de Dear, 2013). Ayrıca, açık ofis planlarında çalışanlar arasındaki mesafe, mahremiyet hissi ve dikkat süresi üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır (Altman, 1975; Sundstrom ve ark., 1982). Yapılan çalışmalarda, farklı kullanıcı profillerinin (yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, meslek grubu vb.) mekânsal tercihleri ve algıları arasında anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir (Laing ve Bacevice, 2013). Özellikle kullanıcıların mekânda geçirdikleri süre ve günlük kullanım saatlerinin, mekânla kurdukları bağ üzerinde belirleyici olduğu görülmektedir (Gifford, 2007).

Son yıllarda küresel ölçekte hızla yaygınlaşan ve özellikle Türkiye’de önemli bir gelişim gösteren paylaşımlı ofisler, çalışma mekânları literatüründe yeni bir alan olarak dikkat çekmektedir. Paylaşımlı ofislerin iş dünyasında giderek artan önemine rağmen, bu konuda Türkçe literatürde gerçekleştirilen bilimsel araştırmaların sınırlı sayıda olması, bu çalışmanın temel motivasyonunu oluşturmaktadır. Bu doğrultuda çalışma, paylaşımlı ofislerin mekânsal organizasyonu, tasarım kriterleri ve kullanıcı deneyimleri üzerine derinlemesine inceleme yaparak, hem mevcut literatüre katkı sağlamayı hem de paylaşımlı ofislerin iş yaşamındaki uygulamalarına dair daha kapsamlı ve sistematik bilgiler sunmayı hedeflemektedir. Bu çalışma kapsamında yürütülen araştırmanın temel amacı, paylaşımlı ofislerin iç mekân organizasyonu ve tasarım bileşenlerinin kullanıcı deneyimleri üzerindeki etkilerini ortaya koymak, kullanıcıların mekânsal algılarını, ihtiyaç ve beklentilerini tespit etmek ve elde edilen bulgular doğrultusunda kullanıcı odaklı, esnek ve verimli paylaşımlı ofis tasarım ilkelerini belirlemektir. Araştırmada örneklem olarak, genç girişimciler, serbest çalışanlar ve küçük işletmeler için uygun çalışma koşulları sunan Ankara’daki COZONE

paylaşımlı ofis mekânı seçilmiştir. Bu bağlamda çalışma, yalnızca bu ofise ait mekânsal tasarım ve kullanım verileriyle sınırlıdır.”

Araştırma kapsamında, karma yöntem yaklaşımı benimsenmiş; hem nitel hem de nicel veri toplama tekniklerinden yararlanılmıştır. Nitel veriler, paylaşımlı ofis kullanıcılarıyla gerçekleştirilen birebir görüşmeler ve yerinde yapılan gözlemler aracılığıyla elde edilmiştir. Nicel veriler ise, kullanıcılar arasında uygulanan yapılandırılmış anket yoluyla toplanmıştır. Elde edilen veriler, uygun istatistiksel analiz teknikleriyle değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda çalışmada ele alınan kuramsal çerçeve ile oluşturulan araştırma hipotezleri, aşağıda ayrıntılı biçimde sunulmuştur.

1.1. Teorik Altyapı ve Hipotez Geliştirme

Paylaşımlı ofisler, esnek çalışma alanları sunarak farklı kullanıcı profillerine hitap etmektedir. Bu mekânlarda, açık plan düzenlemeler, çok amaçlı alanlar ve ortak kullanım alanları gibi tasarım öğeleri öne çıkar. Ancak, bu tür düzenlemeler kullanıcıların mahremiyet, konsantrasyon ve kişisel alan ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalabilir. Güncel araştırmalar, paylaşımlı ofislerde mekânsal düzenlemelerin kullanıcı memnuniyeti üzerindeki etkilerini çeşitli boyutlarda incelemiştir. Örneğin, açık plan ofislerin kullanıcılar arasında etkileşimi artırdığı, ancak aynı zamanda dikkat dağınıklığına ve stres seviyelerinde artışa neden olabileceği bulunmuştur.

Kullanıcıların demografik özellikleri, eğitim düzeyi ve yaş gibi faktörler, mekânsal algı ve memnuniyet üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Örneğin, yüksek eğitim düzeyine sahip kullanıcıların estetik ve işlevsellik konularında daha yüksek beklentilere sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, kullanıcı profillerine göre mekânsal ihtiyaçların ve beklentilerin farklılık gösterdiği; dolayısıyla iç mekân tasarımında bu farklılıkların dikkate alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, paylaşımlı ofislerin mekânsal organizasyonunun kullanıcı deneyimi üzerindeki etkilerini incelenmek üzere aşağıdaki araştırma hipotezleri geliştirilmiştir. Çalışma mekânlarının mekânsal düzeni, kullanıcıların üretkenliğini, memnuniyetini ve sosyal etkileşim düzeyini doğrudan etkileyen temel bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Vischer, 2007; Laing ve Bacevice, 2013). Bu bağlamda, paylaşımlı ofislerde iç mekân organizasyonunun kullanıcı deneyimini şekillendirdiği varsayımına dayanan ilk hipotez aşağıda sunulmuştur:

H1: Paylaşımlı ofislerde mekânsal düzenleme, kullanıcıların çalışma deneyimlerini olumlu yönde etkiler.

İç mekân konforu; aydınlatma, akustik, renk, malzeme ve doku gibi fiziksel çevre bileşenlerini kapsamakta olup, bu unsurlar hem psikolojik hem de fiziksel düzeyde kullanıcı refahını desteklemektedir (Brill ve Weidemann, 2001; Kim ve de Dear, 2013). Bu doğrultuda geliştirilen ikinci hipotez, konfor bileşenlerinin kullanıcı algısı ve fonksiyonel değerlendirmeleri üzerindeki etkisine odaklanmaktadır:

H2: Paylaşımlı ofislerde iç mekân konfor bileşenleri, kullanıcıların algısal ve işlevsel değerlendirmelerini olumlu yönde etkiler.

Mahremiyet, özellikle paylaşımlı çalışma ortamlarında bireylerin kendilerine ait alan ihtiyacının karşılanmasında kritik bir rol oynamaktadır. Kullanıcılar arası mesafenin doğru biçimde planlanması, bireysel alan algısını güçlendirerek mahremiyet hissinin oluşmasına katkı sağlar. Bu bağlamda üçüncü hipotez şu şekilde formüle edilmiştir.

H3: Paylaşımlı ofislerde kullanıcılar arası mesafenin artışı, mahremiyet algısını ve dolayısıyla kullanıcı deneyimini olumlu yönde etkiler.

Mekân içindeki donatı elemanlarının esneklik kapasitesi, kullanıcıların farklı ihtiyaç ve tercihlerine göre alanı yeniden yapılandırabilmesini mümkün kılmakta, böylece mekânsal

deneyimin kalitesini artırmaktadır (Hua, 2010; Nenonen ve Kojo, 2013). Bu kapsamda geliştirilen dördüncü hipotez aşağıda sunulmuştur:

H4: Paylaşımlı ofislerde donatı elemanlarının esnek kullanımı, kullanıcıların mekânsal deneyimini ve memnuniyetini olumlu yönde etkiler.

Sonuç olarak, bu çalışma kapsamında geliştirilen hipotezler, paylaşımlı ofislerde kullanıcı merkezli mekânsal tasarım ilkelerinin belirlenmesine katkı sağlayacak teorik bir çerçeve sunmaktadır. Elde edilecek bulguların, hem akademik literatürdeki boşlukları doldurması hem de uygulamada tasarım kararlarına yön vermesi beklenmektedir. Bu bağlamda, kullanıcıların demografik özellikleri ve ofis kullanım alışkanlıkları ile mekânsal memnuniyet, mahremiyet ve esneklik algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi, paylaşımlı ofis tasarımına yönelik daha bütüncül ve kullanıcı odaklı yaklaşımların geliştirilmesine olanak sağlamaktadır.

2.YÖNTEM

Bu araştırmada, paylaşımlı ofis mekânlarının kullanıcı deneyimleri ve mekânsal organizasyonları üzerine derinlemesine ve sistematik bir inceleme yapılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışma, karma yöntem yaklaşımı benimsenerek hem nitel hem de nicel veri toplama tekniklerinin entegre edildiği çok aşamalı bir araştırma modeliyle yürütülmüştür. Yöntemsel süreç üç temel aşamada yapılandırılmıştır: literatür incelemesi, saha çalışması (ön değerlendirme ve anket uygulaması) ve istatistiksel analiz.

Araştırmanın ilk aşamasında, çalışmanın kuramsal temellerini oluşturmak ve konuya ilişkin mevcut bilgi birikimini değerlendirmek amacıyla kapsamlı bir literatür incelemesi yapılmıştır. Buna göre, paylaşımlı ofis kavramını ele alan ulusal ve uluslararası düzeydeki akademik yayınlar, tezler, hakemli makaleler, kitap bölümleri ve sektörel raporlar analiz edilmiştir. İncelenen kaynaklar doğrultusunda araştırmanın teorik çerçevesi geliştirilmiş ve saha çalışmasının tasarımı bu çerçeveye dayandırılmıştır. İkinci aşama olan saha çalışması, Ankara’da yer alan paylaşımlı ofis mekânının mekânsal özelliklerini ve kullanıcı deneyimlerini analiz etmeye yönelik olarak iki kademedede yürütülmüştür. İlk kademedede, ön değerlendirme çalışmaları kapsamında çeşitli paylaşımlı ofis örnekleri mekânsal kurgu, fiziksel donatılar, sağlanan hizmetler ve kullanıcı profili bakımından analiz edilmiştir. Bu analiz sürecinde web siteleri, dijital veri tabanları ve mevcut akademik kaynaklar kullanılmış; seçilen örneklerin mimari planları ile araştırmacı tarafından sahada çekilen görseller doğrultusunda mekâna ilişkin dokümantasyon sağlanmıştır.

Saha çalışmasının ikinci kademesinde ise, kullanıcıların ofis ortamına dair algı, memnuniyet ve deneyim düzeylerini ölçmeye yönelik özgün bir anket formu geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Anketin uygulandığı örneklem grubu, Ankara’da faaliyet gösteren ve çeşitli üyelik tiplerine sahip kullanıcıların aktif olarak yararlandığı CoZone paylaşımlı ofis alanında belirlenmiştir. Katılımcılar, ortak masa sistemini düzenli olarak kullanan bireylerden seçilmiş; çalışmaya gönüllü olarak katılmış ve anketin içeriği ile amacı hakkında detaylı biçimde bilgilendirilmiştir. Bu çok katmanlı yöntemsel yaklaşım, paylaşımlı ofislerin kullanıcı temelli değerlendirilmesine olanak tanımış ve elde edilen verilerin istatistiksel analizlerle desteklenerek yorumlanmasına zemin hazırlamıştır.

2.1.1. Katılımcılar

Araştırmanın örneklemini, Ankara’da bulunan CoZone paylaşımlı ofis mekânında aktif olarak çalışan 166 kullanıcı oluşturmaktadır. Bu katılımcılar, günlük, aylık ve yıllık üyelik türlerine sahip olup ofisin ortak çalışma alanlarını aktif biçimde kullanan bireylerden seçilmiştir. Katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde, %57,8’inin erkek (n=96), %42,2’sinin kadın (n=70) olduğu görülmektedir. Yaş gruplarına göre dağılım ise şu şekildedir: %48,2 ile 26-35 yaş aralığı (n=80) en yoğun kullanıcı grubunu oluştururken, %37,3 ile 20-25 yaş aralığı (n=62) ikinci sırada, %14,5 ile 36-45 yaş aralığı (n=24) ise daha az temsil edilen yaş grubunu oluşturmaktadır. Eğitim durumu açısından bakıldığında,

kullanıcıların büyük bir çoğunluğu lisans mezunudur (%89,2; n=148), lisansüstü düzeyde eğitim almış katılımcıların oranı ise %10,8'dir (n=18). Ofis kullanım sıklığına ilişkin bulgulara göre, katılımcıların %55,4'ü (n=92) paylaşımlı ofisi her gün kullanmakta, %44,6'sı (n=74) ise haftanın belirli günlerinde ofise gelmektedir. Ayrıca, katılımcıların büyük çoğunluğu (%90,4; n=150) bu mekânlarda tüm gün boyunca çalıştıklarını ifade etmiştir. Bu veriler, araştırmanın örneklem grubunun genç yaş aralığında, yükseköğrenim görmüş ve paylaşımlı ofis mekânlarını düzenli ve yoğun biçimde kullanan bireylerden oluştuğunu göstermesi açısından dikkat çekicidir. Katılımcı profilinin bu niteliği, kullanıcı deneyimlerinin değerlendirilmesinde güvenilir ve temsili bir temel oluşturmaktadır.

2.1.2 Araştırma Ortamı

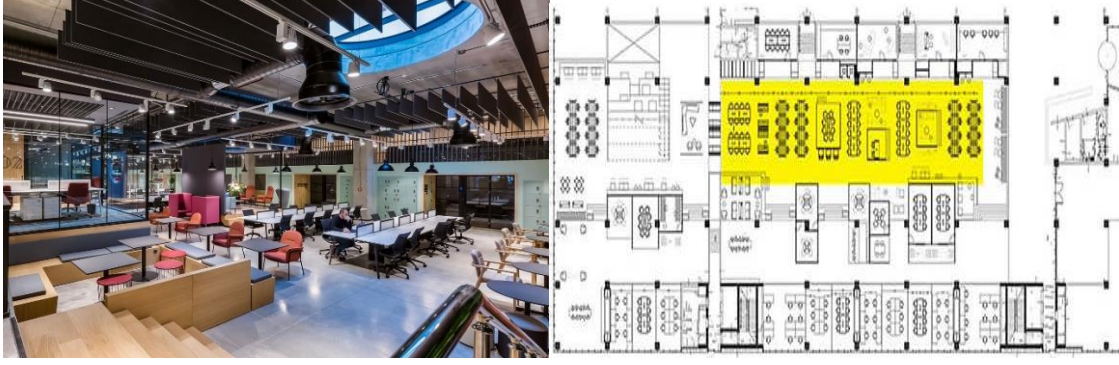
Bu çalışmanın uygulama alanı, Ankara'da Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) yerleşkesinde konumlanan ve ODTÜ Teknokent sınırları içerisinde yer alan CoZone paylaşımlı ofistir. CoZone binası, Teknokent yapılarının ön cephesinde, güneydoğu yönünde konumlanmakta olup (Bkz. Şekil 1), mekânsal özellikleri ve kullanıcı profili bakımından örneklem grubunun ihtiyaçlarına uygun bir çalışma ortamı sunmaktadır.

Şekil 1. ODTÜ Teknokent binası CoZone paylaşımlı ofis cephe görünüşü
(<https://cozone.co/>, 2020)

CoZone, ODTÜ Teknokent bünyesinde geliştirilen "Growth Circuit" girişiminin bir parçası olarak faaliyet göstermektedir. Ankara, İstanbul ve San Francisco gibi farklı şehirlerde faaliyet yürüten bu yapı, özellikle fikir aşamasındaki girişimlerden ölçeklenebilir işletmelere kadar geniş bir yelpazede girişimcilere destek sağlayan bir kuluçka ve ortak çalışma merkezidir. Türkiye'de teknokent desteğine sahip sayılı paylaşımlı ofis yapılarından biri olması nedeniyle, üniversite-sanayi iş birliğini mekânsal olarak da somutlaştıran özgün bir örnek teşkil etmektedir.

Mekânsal ve organizasyonel bağlamda, CoZone kullanıcılarına yüksek düzeyde esneklik ve çeşitlilik sunmaktadır. Kullanım senaryolarına göre özelleştirilebilen sabit masa seçenekleri, açık planlı ortak çalışma alanları, toplantı odaları, sosyal etkileşimi destekleyen açık alanlar ve bireysel dinlenme alanları gibi farklı fonksiyonlara sahip birimlerle donatılmıştır (Bkz. Şekil 2). Bu zengin mekânsal çeşitlilik, bireysel kullanıcılar kadar ekip halinde çalışan profesyonellerin de farklı ihtiyaçlarına uyum sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Ayrıca, sunulan teknik donanım ve temel ofis hizmetleriyle kullanıcıların üretkenliklerini destekleyen bir iş ortamı oluşturulması hedeflenmiştir.

Şekil 2. CoZone plan ve perspektif görünüşü (<https://cozone.co/>, 2020)

Tasarım süreci, ODTÜ yerleşkesinin mimari bütünlüğünü koruyacak şekilde Stüdyo 13 mimarlık ofisi tarafından yürütülmüş; tasarım yaklaşımı “yaşadığınız alan ilham vermeli” ilkesi temelinde şekillendirilmiştir. Bu doğrultuda mekânlar, açık, geçirgen ve esnek olarak planlanmış; doğal malzeme kullanımı (özellikle ahşap ve beton) ile pastel renk tonları bir araya getirilerek mekânsal atmosferde yalınlık ve huzur hissi ön plana çıkarılmıştır (Bkz. Şekil 3). Böylece kullanıcıların yaratıcı üretim süreçlerine katkı sağlayacak nitelikte bir iç mekân dili oluşturulmuştur.

Şekil 3. CoZone mekânlarından çeşitli görünüşler (<https://cozone.co/>, 2020)

Sonuç olarak, CoZone yalnızca bir çalışma alanı değil; aynı zamanda girişimcilik, iş birliği ve yenilikçilik gibi değerleri destekleyen, çok boyutlu bir profesyonel topluluk ortamı olarak işlev görmektedir. Bu yönüyle araştırma kapsamında incelenmesi, kullanıcı-mekân etkileşimini değerlendirmek açısından anlamlı bir zemin sunmaktadır.

2.1.3. Anket Tasarımı ve Prosedür

Bu çalışmada kullanılan anket formu, araştırmanın amacına uygun olarak yapılandırılmış dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin verilerin toplanmasına yönelik olarak yaş, cinsiyet, eğitim durumu ve meslek gibi değişkenleri içeren sorular yer almaktadır. İkinci bölümde, kullanıcıların paylaşımlı ofislerin işlevsel nitelikleri hakkındaki değerlendirmelerini belirlemeye yönelik ifadeler bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise, kullanıcıların çalışma ortamında deneyimledikleri mahremiyet düzeyi ve buna ilişkin algıları ölçülmeye çalışılmıştır. Anketin dördüncü bölümünde, kullanıcıların ofis ortamındaki çevresel bileşenlere (aydınlatma, akustik, renk, malzeme, sıcaklık vb.) ilişkin algıları değerlendirilmektedir. Bu bölümde yer alan ölçek ifadeleri, daha önce iç mekân değerlendirme araştırmalarında kullanılmakta olan anlamsal farklılaşma tekniklerine dayanmaktadır. Bu bağlamda; Yıldırım ve Uzun (2010), Yıldırım ve ark. (2005, 2015), Özkan ve Yıldırım (2016), Ayalp ve ark. (2017) ve Müezzinoğlu ve ark. (2020) gibi araştırmacıların geliştirdiği ölçek yapılarına referans alınarak uygun ifadeler uyarlanmıştır.

Anket uygulaması öncesinde, katılımcılara araştırmanın amacı ve içeriği hakkında bilgilendirme yapılmış; katılımın gönüllülük esasına dayandığı vurgulanmıştır. Katılımcılardan, aktif olarak kullandıkları paylaşımlı ofis mekânına ilişkin mekânsal düzenlemeleri ve iç mekân donatılarını hem fonksiyonel hem de algısal açıdan değerlendirmeleri istenmiştir. Katılımcıların anketi doğru anlamalarını sağlamak amacıyla, formun başlangıcında açık ve anlaşılır bir bilgilendirme ve onam metni sunulmuştur.

Anketler, 2023 yılı içinde, Ankara'daki CoZone paylaşımlı ofis mekânında çalışma yürüten kullanıcılarla birebir, yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulanmıştır. Uygulama süreci yaklaşık bir ay sürmüş ve her bir katılımcıyla yapılan görüşme ortalama 15 dakika içerisinde tamamlanmıştır. Araştırma kapsamında yürütülen bu veri toplama süreci için gerekli etik izinler öncelikle 02 Şubat 2023 tarihinde CoZone İnsan Kaynakları Müdürlüğü'nden alınmış, ardından Gazi Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 21 Mart 2023 tarihli ve 05 sayılı kararla onaylanmıştır. Toplanan verilerin analizi, IBM SPSS Statistics 22.0 yazılımı aracılığıyla gerçekleştirilmiş ve nicel bulgulara dayalı değerlendirmeler yapılmıştır.

2.1.4. İstatistiksel Analiz

Araştırma kapsamında elde edilen veriler, paylaşımlı ofis kullanıcılarının mekânsal deneyimlerini istatistiksel olarak değerlendirmeye olanak sağlayacak biçimde analiz edilmiştir. Bu analiz sürecinde, kullanıcıların paylaşımlı ofislerin fiziksel ve işlevsel niteliklerine yönelik memnuniyet düzeyleri ile deneyimlerine ilişkin ölçümler bağımlı değişken olarak; kullanıcıların demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, eğitim durumu vb.) ise bağımsız değişken olarak tanımlanmıştır. Bağımlı değişkenlerin betimleyici istatistikleri, aritmetik ortalama (M) ve standart sapma (SD) değerleri hesaplanarak belirlenmiştir. Demografik gruplar arasındaki farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi olarak literatürde yaygın kabul gören $p < 0,05$ ve $p < 0,10$ eşik değerleri esas alınmıştır (Field, 2009). Elde edilen analiz sonuçları, ilgili bulguların görsel olarak daha anlaşılır hâle gelmesi için grafik ve tablolar aracılığıyla desteklenmiştir. Veri çözümleme sürecinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) sürüm 22.0 yazılımı kullanılmıştır. İlk olarak anket formunda yer alan ölçeklerin iç tutarlılığını değerlendirmek amacıyla Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmada, katılımcıların araştırma yapılan ofis mekânlarının çevresel faktörlerine yönelik değerlendirmeleri detaylı bir anket yardımıyla ölçülmüştür. Anketlerden elde edilen bulgular sırasıyla aşağıda ele alınmıştır.

3.1. Yaş Değişkenine Göre Değerlendirmeler

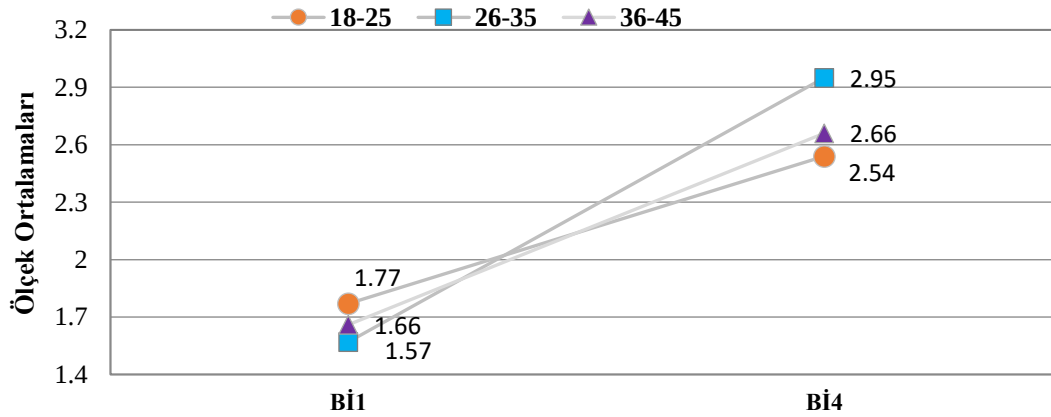
Kullanıcı deneyimini şekillendiren bir diğer önemli bireysel faktör, kullanıcıların yaş aralığıdır. Yaş, mekâna ilişkin beklentileri, algı düzeylerini ve konfor kriterlerini etkileyebilen kritik bir değişkendir. Bu nedenle, çalışmanın devamında katılımcıların iç mekân organizasyonuna yönelik değerlendirmeleri yaş grupları (18–25, 26–35 ve 36–45) temelinde analiz edilmiş, algısal ve işlevsel farklılıklar karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

İlk olarak, araştırmaya katılan paylaşımlı ofis kullanıcılarının “ofis mekânları arası kurgu ve bağlantı” (Bİ1) ile “ofisin iç düzeninin değişebilirliği ve esnekliği” (Bİ4) hakkındaki görüşlerine ilişkin elde edilen verilerin ortalama ve standart sapma değerleri ile ANOVA testi Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların yaş değişkenine göre Bİ1 ve Bİ4 soruları değerlendirmelerine ilişkin sonuçlar

Bağımlı Değişkenler	Yaş						ANOVA Testi		
	18-25		26-35		36-45		F	df	Sig.
	M ^a	SD	M	SD	M	SD			
Bİ1	1,77	0,55	1,57	0,67	1,66	0,48	1,892	2	0,154
Bİ4	2,54	1,14	2,95	1,00	2,66	0,86	2,712	2	0,069

Tablo 1’de verilen ortalama değerlere göre, yaş değişkenine göre Bİ1 ve Bİ4 soruları değerlendirmelerinin istatistiksel açıdan $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılıkların olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçların grafiksel ifadesi Şekil 4’te verilmiştir.

Şekil 4. Yaş Değişkenine Göre Bİ1 ve Bİ4 Değerlendirme Ortalamaları

Bİ1 sorusuna verilen yanıtlarda, kurgu ve bağlantı kurgusunu en olumlu değerlendiren grup 26–35 yaş grubu olup ortalama 1,57 ile “yeterli” düzeye yakın yanıt vermiştir. En düşük değerlendirme ise 18–25 yaş grubunda görülmüş, bu grup ofisler arası kurgu ve bağlantıyı 1,77 ortalama ile daha yetersiz bulmuştur. 36–45 yaş grubu ise bu iki grubun arasında yer almıştır. Bİ4 sorusuna verilen yanıtlarda ise, ofis iç düzeninin esnekliği ve değişebilirliği en olumlu değerlendirmeyi 26–35 yaş grubu (2,95) verirken, en düşük ortalama 2,54 ile 18–25 yaş grubunda gözlemlenmiştir. Bu durum, orta yaş grubundaki kullanıcıların mekânın esneklik potansiyelini daha yeterli bulduğunu, genç kullanıcıların ise esnekliğe ilişkin algılarının daha eleştirel olabileceğini göstermektedir. Her iki değişken (Bİ1 ve Bİ4) için yapılan ANOVA testi sonucunda, gruplar arası fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu da, yaş grupları arasında iç mekân organizasyonu algısı açısından önemli bir farklılık olmadığını göstermektedir. Ancak sayısal ortalamalar, yaşın kullanıcı algısı üzerinde belli düzeyde etkili olabileceğine işaret etmektedir.

Bu sonuçlar, Laing (1991) ve Sommer (1969) gibi araştırmacıların ifade ettiği gibi, kullanıcıların mekânsal farkındalık düzeyinin yaş, deneyim ve ofisle etkileşim biçimi gibi etkenlere göre değişkenlik gösterebileceğini desteklemektedir. Özellikle orta yaş grubunun

işlevselliğe dayalı alan kullanımına dair daha olumlu bir yaklaşım geliştirmiş olması, deneyimsel algının zamanla gelişebileceğini göstermektedir.

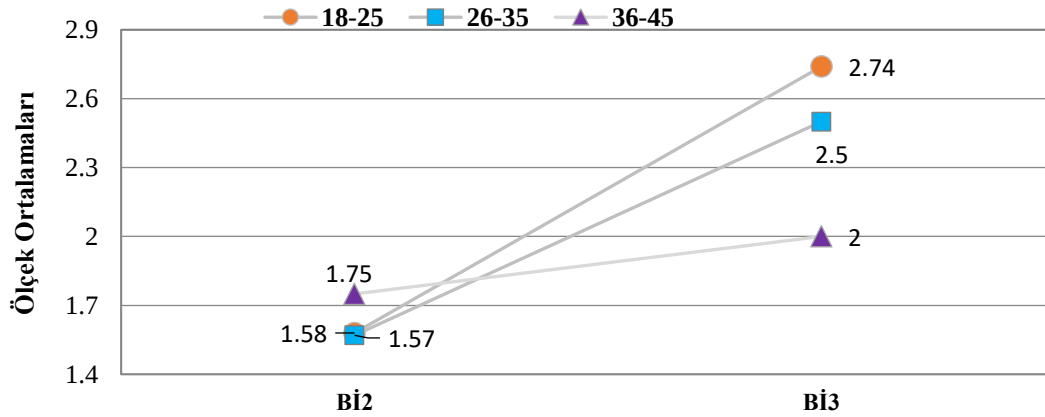
Hipotez 2 (H2), paylaşımlı ofislerde iç mekân konfor bileşenlerinin kullanıcıların algısal ve fonksiyonel değerlendirmelerini olumlu yönde etkilediğini öne sürmektedir. Bu kapsamda, ofiste kullanılan malzeme, renk ve doku uyumu (Bİ2) ile aydınlatma yeterliliği (Bİ3) soruları yaş grupları doğrultusunda analiz edilmiştir.

Araştırmaya katılan paylaşımlı ofis kullanıcılarının iç mekâna dair algılarını ölçmek üzere "ofiste kullanılan malzeme, renk ve doku uyumu (Bİ2)" ve "ofisin aydınlatma özellikleri (Bİ3)" hakkındaki görüşlerine ilişkin elde edilen verilerin ortalama ve standart sapma değerleri ile ANOVA testi Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların yaş değişkenine göre Bİ2 ve Bİ3 soruları değerlendirmelerine ilişkin sonuçlar

Bağımlı Değişkenler	Yaş						ANOVA Testi		
	18-25		26-35		36-45		F	df	Sig.
Bİ2	M ^a	SD	M	SD	M	SD	0,573	2	0,565
Bİ3	2,74	1,20	2,50	1,23	2,00	0,72	3,549	2	0,031

Tablo 2'de verilen ortalama değerlere bakıldığında yaş değişkenine göre Bİ3 sorusu değerlendirmeleri istatistiksel açıdan $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bulunurken Bİ2 sorusu istatistiksel açıdan $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuçların grafiksel ifadesi Şekil 5'te verilmiştir.

Şekil 5. Yaş Değişkenine Göre Bİ2 ve Bİ3 Değerlendirme Ortalamaları

Bİ2 sorusuna verilen yanıtlar tüm yaş grupları arasında benzerlik göstermiştir. 18-25, 26-35 ve 36-45 yaş gruplarının ortalamaları birbirine oldukça yakındır ve bu değişkenin ANOVA testi sonucu istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu durum, malzeme, renk ve doku gibi estetik bileşenlerin farklı yaş grupları için benzer şekilde yeterli bulunduğunu göstermektedir. Bu bulgu, görsel-estetik unsurların farklı yaş grupları için benzer şekilde algılandığını ve bu tür konfor bileşenlerinin yaş bağımsız olarak kullanıcı tatmini sağladığını göstermektedir. Yıldırım ve Akalın (2009), iç mekânlarda malzeme, renk ve doku kombinasyonlarının genel kullanıcı memnuniyetine katkı sağladığını; ancak bu algının yaş gibi bireysel değişkenlerden çok, çevresel bütünlük ve estetik kaliteyle ilişkilendirildiğini vurgulamaktadır.

Bİ3 (aydınlatma yeterliliği) sorusunda dikkat çekici bir farklılık ortaya çıkmıştır. ANOVA testine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiş ve en düşük ortalama 18-25 yaş grubunda gözlemlenmiştir. Bu grup, aydınlatma kalitesini diğer yaş gruplarına kıyasla daha yetersiz bulmuştur. 26-35 ve 36-45 yaş grupları ise ortalama olarak daha olumlu

değerlendirmeler yapmıştır. Bu durum, genç kullanıcıların mekânsal aydınlatmaya yönelik daha hassas bir algıya sahip olduğunu göstermektedir.

Bu farklılık, hem fizyolojik hem de teknolojik alışkanlıklarla ilişkilendirilebilir. Gifford (2007) ve Boyce (2003), genç bireylerin daha yüksek görsel performansa ve algısal hassasiyete sahip olduğunu ve yetersiz aydınlatmanın daha kolay fark edilebileceğini belirtmiştir. Ayrıca, bu yaş grubundaki bireylerin dijital ekran kullanım sıklığının fazla olması, aydınlatma kalitesine olan duyarlılığı artırmaktadır. Yetersiz aydınlatma, özellikle uzun süreli ekran teması olan kullanıcılar için göz yorgunluğu, odaklanma sorunu ve memnuniyet düzeyinde düşüş gibi olumsuz etkilere neden olabilmektedir. Bu bağlamda, ofis ortamlarının aydınlatma düzenlemelerinde yaş gruplarına ve kullanıcı alışkanlıklarına duyarlı tasarım stratejilerinin benimsenmesi önem arz etmektedir.

Hipotez 3 (H3), paylaşımlı ofislerde kullanıcılar arası mesafenin artmasının mahremiyet algısını olumlu yönde etkilediğini öne sürmektedir. Bu hipotez kapsamında değerlendirmeye alınan C2 sorusu, "Paylaşımlı ofiste mekânlar arası geçiş ve bağlantıların görsel mahremiyeti yeterli düzeyde sağladığını düşünüyorum" ifadesi üzerinden yaş grupları temelinde analiz edilmiştir.

Araştırmaya katılan paylaşımlı ofis kullanıcılarının "mekânlar arası geçiş ve bağlantıların görsel mahremiyeti yeterli düzeyde sağladığı (C2)" hakkındaki görüşlerine ilişkin elde edilen verilerin ortalama ve standart sapma değerleri ile ANOVA testi Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların yaş değişkenine göre C2 soru değerlendirmelerine ilişkin sonuçlar

Bağımlı Değişkenler	Yaş						ANOVA Testi		
	18-25		26-35		36-45		F	df	Sig.
	M ^a	SD	M	SD	M	SD			
C2	2,61	1,34	3,12	1,35	2,90	1,19	2,585	2	0,079

Tablo 3'te verilen ortalama değerlere göre, yaş değişkenine göre C2 sorusu değerlendirmeleri istatistiksel açıdan $p < 0,10$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

18-25 yaş grubu, ortalama 2,61 puan ile görsel ve işitsel mahremiyeti en az önemseyen grup olarak öne çıkmaktadır. Buna karşılık, 26-35 yaş grubu görsel mahremiyeti daha yetersiz olarak değerlendirmiş ve bu konuya daha yüksek hassasiyet göstermiştir. 36-45 yaş grubu ise ortalama 2,90 puan ile orta düzeyde bir mahremiyet algısına sahiptir. Bu farklılığın temelinde yaşa bağlı olarak değişen yaşam deneyimi, dijital farkındalık, mesleki sorumluluklar, güvenlik kaygıları ve sosyal medya kullanımı gibi faktörler yer almaktadır. Özellikle 26-35 yaş grubunun, iş yaşamı ile özel hayat dengesini kurma çabası, dijital dünyada daha fazla görünürlükle gelen mahremiyet kaygısı ve mobil çalışma kültürüne aşinalığı, bu konudaki hassasiyetin artmasına neden olabilir. Westin (1967)'in mahremiyet kuramına göre, bireylerin mahremiyet ihtiyacı sadece fiziksel mekânla değil; aynı zamanda psikolojik, sosyal ve teknolojik çevre ile de ilişkilidir. Farklılık, yaşa bağlı olarak gelişen dijital mahremiyet kaygılarından kaynaklanabilir. Özellikle 26-35 yaş grubundaki bireylerin hem çevrimiçi hem fiziksel mahremiyet taleplerinin yüksek olduğu bilinmektedir (Pedersen, 1997; Bernstein & Turban, 2018). Ayrıca, ofis mekânında mahremiyetin yalnızca fiziksel ayrışmadan ibaret olmadığı; bireyin sosyal çevresiyle kurduğu ilişki ve psikolojik ihtiyaçlarına da dayandığı, çevresel psikoloji literatüründe sıklıkla vurgulanmaktadır (Zimring, 1993; Ashkanasy et al., 2014).

Görsel ve işitsel mahremiyetin algılanışı, bireylerin ofis içindeki konumlanma biçimi, yan yana çalışma alanları, ortak kullanım alanları ve bölme elemanlarının yeterliliği gibi fiziksel unsurların yanı sıra, kullanıcıların kişisel alışkanlıkları ve beklentileri ile de şekillenmektedir (Altman, 1975). Bu bağlamda yaş gruplarına göre değişen mahremiyet algısı, yalnızca iç mekân tasarımıyla değil; kullanıcı profiline göre değişen bilişsel ve duygusal yaklaşımlarla da ilgilidir. Sonuç olarak, yaşın kullanıcıların görsel mahremiyet algısı üzerinde etkili olduğu

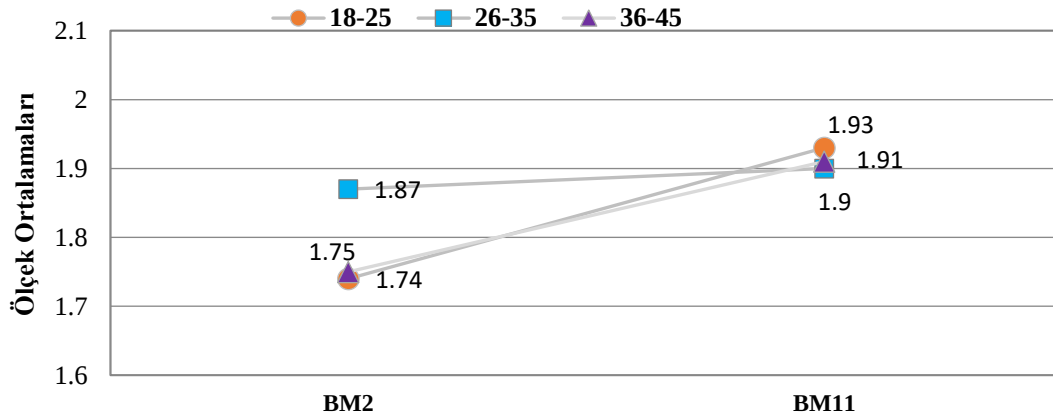
açıkça görülmektedir. Bu nedenle paylaşımlı ofis tasarımlarında yaş gruplarının farklı mahremiyet beklentileri dikkate alınmalı ve buna uygun fiziksel düzenlemeler geliştirilmelidir. Özellikle mahremiyetin kademeli olarak sunulduğu yarı-açık mekân kurguları, farklı kullanıcı gruplarının ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verebilir.

Araştırmaya katılan paylaşımlı ofis kullanıcılarının “çalışma birimlerinin çeşitliliği (BM2)” ve “iç donatıların yerleşim düzeni (BM3)” hakkındaki görüşlerine ilişkin elde edilen verilerin ortalama ve standart sapma değerleri ile ANOVA testi Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların yaş değişkenine göre BM2 ve BM11 soru değerlendirmelerine ilişkin sonuçlar

Bağımlı Değişkenler	Yaş						ANOVA Testi		
	18-25		26-35		36-45		F	df	Sig.
BM2	1,74	0,76	1,87	0,95	1,75	0,84	0,463	2	0,630
BM11	1,93	0,50	1,90	0,49	1,91	0,77	0,074	2	0,929

Tablo 4’te verilen ortalama değerlere göre, yaş değişkenine göre BM2 ve BM11 soruları değerlendirmeleri istatistiksel açıdan $p < 0,05$ ve $p < 0,10$ düzeyinde anlamlı farklılıkların olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçların grafiksel ifadesi Şekil 6’da verilmiştir.

Şekil 6. Yaş Değişkenine göre BM2 ve BM11 değerlendirme ortalamaları

BM2 sorusuna verilen yanıtlar, yaş grupları arasında küçük farklılıklar gösterse de istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. En olumlu değerlendirme 18–25 yaş grubu (1,74) ve 36–45 yaş grubu (1,75) tarafından yapılmıştır. 26–35 yaş grubu ise bu bileşeni 1,87 ortalama ile daha düşük puanlamış ve donatı çeşitliliğini diğer yaş gruplarına göre daha eleştirel değerlendirmiştir. Bu fark, anlamlılık düzeyine ulaşmasa da, orta yaş grubunun ofislerde daha fazla çeşitlilik beklentisi içerisinde olabileceğini göstermektedir.

BM11 sorusuna verilen yanıtlarda ise tüm yaş gruplarının ortalamaları birbirine oldukça yakın çıkmış ve bu konuda benzer şekilde olumlu değerlendirmeler yapılmıştır. Yaş grupları arasında iç donatıların yerleşim düzenine ilişkin algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bu bulgular, iç mekân donatı elemanlarının işlevsellik ve yerleşim açısından farklı kullanıcı gruplarına hitap edecek düzeyde evrensel tasarım ilkelerine göre düzenlenmiş olabileceğini göstermektedir. Literatürde Duffy (1997) ve Laing (1991), ofis içindeki donatı elemanlarının esneklik, taşınabilirlik ve çoklu kullanım olasılığı sunduğunda, farklı yaş gruplarının ihtiyaçlarını aynı anda karşılayabileceğini vurgulamaktadır. Ayrıca, Yıldırım ve Hidayetoğlu (2008) da kullanıcıların donatılara ilişkin memnuniyet düzeylerinin mekânın genel planlamasıyla birlikte değerlendirildiğinde daha tutarlı olduğunu ifade etmektedir. Sonuç olarak, yaş değişkenine göre elde edilen bu veriler, paylaşımlı ofislerde iç donatı planlamasının geniş kullanıcı profiline hitap edebilecek düzeyde optimize edildiğini

göstermektedir. Özellikle donatılarda çeşitlilik ve yerleşim düzeninin iyi dengelendiği ofis kurgularında, yaş farkı kaynaklı memnuniyet farklılıkları minimumda kalmaktadır.

4. SONUÇ

Bu araştırmada paylaşımlı ofis ortamlarının kullanıcı deneyimine etkileri kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Elde edilen bulgular, mekânsal düzenleme, iç mekân konforu, mahremiyet ve donatı esnekliği boyutlarının her birinin kullanıcı memnuniyeti üzerinde anlamlı ve eşdeğer düzeyde öneme sahip olduğunu göstermektedir. Kullanıcı değerlendirmelerinin yaş grupları ve eğitim düzeylerine göre incelenmesi, farklı demografik profillerin ofis mekânını algılama biçimlerinde istatistiksel farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Sonuçlar, literatürde vurgulanan temel kavram ve ilkelerle uyumlu olup, kullanıcı deneyimi, tasarım prensipleri ve mekânsal planlama açısından önemli çıkarımlara sahiptir. Aşağıda, her bir hipotez için elde edilen sonuçlar ayrı ayrı ele alınmakta ve yaş ile eğitim değişkenlerine bağlı gözlemler ilgili literatür desteğiyle açıklanmaktadır.

Araştırmanın sonuçları, paylaşımlı ofis kullanıcılarının mekânsal organizasyon ve iç mekân konfor bileşenlerine ilişkin algılarının yaş değişkenine göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. İç mekân konforu kapsamında aydınlatma yeterliliği değişkeni yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermekte; özellikle 18–25 yaş aralığındaki kullanıcılar aydınlatmayı daha yetersiz bulmaktadır. Bu bulgu, genç kullanıcıların görsel algı düzeylerinin yüksek olması ve dijital ekranlarla çalışma alışkanlıklarının etkisiyle açıklanabilir (Boyce, 2003; Gifford, 2007). Yaşa bağlı olarak paylaşımlı ofis kullanıcılarının mekâna dair algı ve değerlendirmeleri anlamlı farklılıklar göstermekte; özellikle estetik kalite, esneklik ve aydınlatma gibi bileşenlerde bu farklılıklar belirginleşmektedir. Bu doğrultuda, paylaşımlı ofislerin tasarımında, kullanıcı profillerine duyarlı, çok işlevli ve adaptif çözümler sunan mekânsal yaklaşımların benimsenmesi gerekmektedir. Yaş değişkeni gibi bireysel farklılıkların dikkate alındığı tasarımlar, kullanıcı memnuniyetini ve mekân performansını artırma potansiyeline sahiptir.

Genel olarak araştırmamız, paylaşımlı ofis tasarımında kullanıcı odaklı ve esnek yaklaşımların benimsenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Farklı yaş gruplarına sahip kullanıcıların mekân algılarındaki farklılıklar, ofis planlamasında “tek tip” çözümlerin her profildeki ihtiyacı karşılamayabileceğine işaret etmektedir. Bu doğrultuda, ofis tasarımında bir yandan mahremiyet, konfor ve esneklik unsurlarının dengeli biçimde sağlandığı, diğer yandan kullanıcıların kendi tercihlerine göre uyarlayabileceği mekânsal seçeneklerin sunulduğu bir model önerilmektedir. Örneğin, açık plan bir ofiste hem ortak çalışma alanları hem de sessiz odalar veya bölümlendirilmiş özel alanlar birlikte tasarlanarak, çalışanlara faaliyet türüne göre seçim yapma imkânı verilmelidir. Benzer şekilde, mobilya ve donatıların hareket ettirilebilir veya kişiselleştirilebilir olması, kullanıcıların mekânı anlık ihtiyaçlarına göre düzenlemesini kolaylaştıracaktır. Nitekim literatürde de tek bir ofis düzeninin tüm kullanıcılar için ideal olmadığı, farklı bireysel ihtiyaç ve tercihlere uygun çalışma ortamları yaratmanın önemi vurgulanmaktadır. Gifford (2007) ve Devlin (2010) gibi çevresel psikoloji alanındaki çalışmalar, tasarım kararlarının kullanıcıların davranış, tutum ve iyi oluşlarını doğrudan etkilediğini belirtmekte; dolayısıyla kanıta dayalı, kullanıcı gereksinimlerini merkeze alan bir tasarım sürecinin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Paylaşımlı ofislerin kullanıcı deneyimi üzerindeki etkilerini anlamaya yönelik bu çalışma, mekân düzeni, konfor, mahremiyet ve esneklik alanlarında yapılacak iyileştirmelerin tüm kullanıcı profilleri için daha verimli, memnuniyet verici ve sağlıklı çalışma ortamları oluşturma potansiyelini gösterdiğini ortaya çıkarmıştır. Bu bulgular, tasarımcılara ve yöneticilere, farklı kullanıcı beklentilerini karşılayan esnek ofis ortamları planlama konusunda bilimsel dayanak sağlamakta; geleceğin ofislerini şekillendirirken kullanıcı odaklı yaklaşımların benimsenmesinin önemini bir kez daha teyit etmektedir.

KAYNAKÇA

Altman, I. (1975). *The environment and social behavior: Privacy, personal space, territory, and crowding*. Brooks/Cole Publishing

- Ashkanasy, N. M., Ayoko, O. B., & Jehn, K. A. (2014). Understanding the physical environment of work and employee behavior: An affective events perspective. *Journal of Organizational Behavior*, 35(8), 1169–1184. <https://doi.org/10.1002/job.1973>
- Ayalp, G. G., Yıldız, M., & Kahvecioğlu, N. (2017). Evaluating user satisfaction in university buildings: A post-occupancy evaluation in Istanbul Technical University Faculty of Architecture. *MEGARON / Yıldız Technical University Faculty of Architecture E-Journal*, 12(3), 329–342. <https://doi.org/10.5505/megaron.2017.39761>
- Ayalp, N., Yıldırım, K., Çağatay, K. (2017). Effect on Users of the Seating Element Types in Cafés / Restaurants. *Gazi University Journal of Science*, 30(4), 15-28.
- Bernstein, E. S., & Turban, S. (2018). The impact of the 'open' workspace on human collaboration. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 373(1753), 20170239. <https://doi.org/10.1098/rstb.2017.0239>
- Bouncken, R. B., & Reuschl, A. J. (2018). Coworking-spaces: How a phenomenon of the sharing economy builds a novel trend for the workplace and for entrepreneurship. *Review of Managerial Science*, 12(1), 317–334. <https://doi.org/10.1007/s11846-016-0215-y>
- Boyce, P. R. (2003). *Human factors in lighting* (2nd ed.). Taylor & Francis.
- Brill, M., & Weidemann, S. (2001). Disproving widespread myths about workplace design. *Kimball International Workplace Research*. https://www.researchgate.net/publication/228920427_Disproving_Widespread_Myths_About_Workplace_Design
- Coworking Resources. (2021). *The history of coworking*. <https://www.coworkingresources.org/blog/history-of-coworking>
- Devlin, A. S. (2010). *Environmental psychology and human well-being: Effects of built and natural settings*. Academic Press.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS* (3rd ed.). SAGE Publications
- Gifford, R. (2007). *Environmental psychology: Principles and practice* (4th ed.). Optimal Books.
- Hua, Y. (2010). A model of workplace environment satisfaction, collaboration experience, and perceived collaboration effectiveness: A survey instrument. *International Journal of Facility Management*, 1(2), 1–13. <https://doi.org/10.1177/2158244010383568>
- Kim, J., & de Dear, R. (2013). Workspace satisfaction: The privacy-communication trade-off in open-plan offices. *Journal of Environmental Psychology*, 36, 18–26. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2013.06.007>
- Kopec, D. A. (2006). *Environmental psychology for design*. Fairchild Books.
- K2 Space. (2021). *The history of the office*. <https://www.k2space.co.uk/insights/the-history-of-the-office>
- Laing, A., & Bacevice, P. A. (2013). Workplace strategy research: Emerging findings and future directions. *Journal of Corporate Real Estate*, 15(3/4), 289–303. <https://doi.org/10.1108/JCRE-12-2012-0032>
- Laing, A., & Bacevice, P. A. (2013). Workplace strategy: A new workplace model. *Cornet Global Corporate Real Estate Journal*, 3(2), 27–34.
- Merkel, J. (2015). Coworking in the city. *Ephemerajournal*, 15(1), 121–139. <https://www.ephemerajournal.org/contribution/coworking-city>
- Müezzinoğlu, M. K., Öztürk, M., & Topbaş, M. (2020). An analysis of office users' satisfaction levels in relation to indoor environmental quality (IEQ) and design elements. *Gazi University Journal of Science Part B: Art, Humanities, Design and Planning*, 8(3), 235–245. <https://doi.org/10.29109/gujhsd.754096>
- Mindspace. (2022). *The rise of coworking spaces: How the way we work is changing*. <https://www.mindspace.me/magazine/the-rise-of-coworking-spaces/>
- Nenonen, S., & Kojo, I. (2013). Workplace concept development: Current approaches and the need for a new concept. *Journal of Corporate Real Estate*, 15(3/4), 261–275. <https://doi.org/10.1108/JCRE-03-2013-0007>

- Nenonen, S., & Kojo, I. (2013). Workplace concept development as part of an organization's change processes. *Journal of Corporate Real Estate*, 15(2), 94–109. <https://doi.org/10.1108/JCRE-02-2013-0005>
- Oktra. (2023). *The evolution of the workplace*. <https://www.oktra.co.uk/insights/the-evolution-of-the-workplace/>
- Orel, M., & Almeida, M. (2019). The ambience of collaboration in coworking environments. *Journal of Corporate Real Estate*, 21(4), 273–289. <https://doi.org/10.1108/JCRE-12-2018-0051>
- Özkan, D. G., & Yıldırım, K. (2016). A study on user satisfaction in office environments: The case of the new office building of the Faculty of Architecture. *Gazi University Journal of Science Part B: Art, Humanities, Design and Planning*, 4(4), 173–186
- Pedersen, D. M. (1997). Psychological functions of privacy. *Journal of Environmental Psychology*, 17(2), 147–156. <https://doi.org/10.1006/jevp.1997.0049>
- Scupola, A., & Steinfield, C. (2021). Exploring the drivers of coworking growth: Insights from Denmark. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 27(8), 2073–2094. <https://doi.org/10.1108/IJEBr-03-2020-0146>
- Spinuzzi, C. (2012). Working alone together: Coworking as emergent collaborative activity. *Journal of Business and Technical Communication*, 26(4), 399–441. <https://doi.org/10.1177/1050651912444070>
- Sundstrom, E., Town, J. P., Rice, R. W., Osborn, D. P., & Brill, M. (1982). Office noise, satisfaction, and performance. *Environment and Behavior*, 14(5), 379–392. <https://doi.org/10.1177/0013916582145001>
- Sommer, R. (1969). *Personal space: The behavioral basis of design*. Prentice-Hall
- Vischer, J. C. (2007). The effects of the physical environment on job performance: Towards a theoretical model of workspace stress. *Stress and Health*, 23(3), 175–184. <https://doi.org/10.1002/smi.1134>
- Waters-Lynch, J., & Potts, J. (2017). The social economy of coworking spaces: A focal point model of coordination. *Review of Social Economy*, 75(4), 417–433. <https://doi.org/10.1080/00346764.2016.1269933>
- Westin, A. F. (1967). *Privacy and freedom*. New York: Atheneum.
- Wired. (2020). *A brief history of the open-plan office*. <https://www.wired.com/story/a-brief-history-of-the-open-plan-office/>
- Yıldırım, K., & Hidayetoğlu, M. L. (2008). Ofis kullanıcılarının iç mekân kalitesine ilişkin memnuniyet düzeylerinin değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 23(1), 131–138.
- Yıldırım, K., Başarır, F., & Cengiz, B. (2005). Effects of post-occupancy evaluation on occupants' satisfaction in university buildings. *Building and Environment*, 40(10), 1331–1345. <https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2004.11.003>
- Yıldırım, K., Başkaya, A., & Hidayetoğlu, M.L. (2005). Farklı sosyo ekonomik düzeye sahip blok-konut kullanıcılarının sabit iç donatım elemanlarından memnuniyeti. *Politeknik Dergisi*, 8(2), 189–197.
- Yıldırım, K., & Akalın, A. (2009). Effects of building materials on user perception and satisfaction: A case study. *METU Journal of the Faculty of Architecture*, 26(2), 173–186.
- Yıldırım, K., & Uzun, O. (2010). The effects of different physical environments on the perceived quality of learning in higher education institutions. *Journal of Faculty of Architecture, METU*, 27(2), 87–104.
- Yıldırım K., Cağatay K., Hidayetoğlu, M.L., The effect of age, gender and education level on customer evaluations of retail furniture store atmospheric attributes, *International Journal of Retail and Distribution Management*, 43 (8), 712–726, 2015.
- Zimring, C. M. (1993). Sociopetal and sociofugal space. In D. N. Jackson & B. W. Carpenter (Eds.), *Environmental psychology: Directions and perspectives* (pp. 41–45). University Press of America